

Advies Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met het afschaffen van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten en het invoeren van diverse maatregelen die zijn gericht op de aanpak van rijden onder invloed (Wet aanscherping maatregelen rijden onder invloed)

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

De minister van Justitie en Veiligheid
Prof. mr. dr. F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 18 december 2019

Inhoud van de brief

Geachte heer Grapperhaus,

Bij brief van 7 november 2019, kenmerk 2742461, verzocht u de Raad voor de **rechtspraak (de 'Raad')** advies uit te brengen inzake de **Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met het afschaffen van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten en het invoeren van diverse maatregelen die zijn gericht op de aanpak van rijden onder invloed (Wet aanscherping maatregelen rijden onder invloed)** (hierna: het Wetsvoorstel).

HET WETSVOORSTEL

Met het Wetsvoorstel wordt voorgesteld de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten in artikel 123b Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVV1994) te laten vervallen voor zover deze betrekking heeft op rijden onder invloed van alcohol. In plaats daarvan treden:

- een bevoegdheid voor de strafrechter om een ontzegging van de rijbevoegdheid dadelijk uitvoerbaar te verklaren, indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de verdachte opnieuw een misdrijf pleegt (artikelen 179 en 179a WVV1994);
- een bevoegdheid voor de strafrechter om een rechterlijk rijverbod, als zelfstandige maatregel, op te leggen (art. 38v Sr). Als de maatregel niet wordt nageleefd, kan vervangende hechtenis worden bevolen (artikelen 38w en 38x Sr). De maatregel is primair bedoeld voor notoire overtreeders waarbij eerdere veroordelingen klaarblijkelijk niet hebben geleid tot de gewenste wijziging van hun gedrag. De maatregel kan ook worden opgelegd aan iemand zonder rijbewijs of iemand met een niet-Nederlands rijbewijs;
- een regeling die maakt dat een (cumulatieve) ontzegging van de rijbevoegdheid van twee jaar of langer, dan wel een rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer, tot gevolg heeft dat het rijbewijs van betrokkene zijn geldigheid definitief verliest (art. 123 WVV1994). Ter bevordering van de verkeersveiligheid wordt voorgesteld in de WVV1994 te bepalen dat een ontzegging van de rijbevoegdheid of een rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer tot gevolg heeft dat de geldigheid van het rijbewijs eindigt voor alle categorieën waarvoor het is afgegeven en voor de resterende duur van de geldigheid. Het rijbewijs verliest zijn geldigheid eveneens indien de ontzegging van de rijbevoegdheid in combinatie met eerdere ontzeggingen van de rijbevoegdheid, opgelegd in de vijf jaren voorafgaand aan de veroordeling, twee jaren of meer bedraagt.

Het Wetsvoorstel vormt een aanvulling op de Wet aanscherping strafrechtelijke aansprakelijkheid ernstige verkeersdelicten, waarmee onder meer het strafmaximum voor rijden onder invloed wordt verhoogd. Met deze wet en het onderhavige Wetsvoorstel wordt uitwerking gegeven aan toegezegde maatregelen voor een strenge

en effectieve aanpak van bestuurders die onder invloed deelnemen aan het verkeer. Naast de voorgestelde wettelijke maatregelen wordt ingezet op het versterken van de effectiviteit en de uitvoering, het intensiveren van de preventie en het verbeteren van de inzet van de politie.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.

ADVIES

Dadelijke uitvoerbaarheid ontzegging rijbevoegdheid

In de artikelen 179 en 179a WVV1994 wordt een bevoegdheid voor de strafrechter geïntroduceerd om een ontzegging van de rijbevoegdheid dadelijk uitvoerbaar te verklaren, indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de verdachte **opnieuw een misdrijf pleegt. De term "misdrijf" in het voorgestelde nieuwe achtste lid van artikel 179 WVV1994 heeft een specifieke betekenis. Het is de Raad onvoldoende duidelijk wat hier onder "misdrijf" moet worden verstaan. Slaat dit terug op de misdrijven die worden aangeduid in de artikelen 175 en 176 WVV1994? Zo ja, dan strekt het tot aanbeveling het artikellid te herformuleren en meer in lijn te brengen met de andere artikelliden van artikel 179 WVV1994. Dat kan bijvoorbeeld door na het woord "misdrijf" op te nemen "als bedoeld in het eerste lid".**

In de MvT (p. 4) wordt in dit verband opgemerkt:

"Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan het geval waarin tijdens de rechtszaak onomstotelijk is komen vast te staan dat betrokkene een voertuig heeft bestuurd met het vastgestelde promillage of met de vastgestelde hoeveelheid van een verboden stof en er **(grote) kans bestaat op recidive.**"

Deze passage behoeft aanpassing. Voor het bevelen van dadelijke uitvoerbaarheid is een rechterlijk oordeel dat het feit bewezen is verklaard (in samenhang met de aanmerkelijke kans op recidive) voldoende. Bovendien geldt dat een uitspraak na het instellen van een rechtsmiddel daartegen in ieder geval (voorlopig) niet als vaststaand kan worden beschouwd.

Afschaffen recidiveregeling rijden onder invloed van alcohol

De voorgestelde regeling, waarbij de geldigheid van het rijbewijs van rechtswege komt te vervallen na een ontzegging van de rijbevoegdheid of rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer vormt volgens de MvT (p. 6) een strenger alternatief voor de huidige recidiveregeling voor het rijden onder invloed van alcohol als bedoeld in artikel 123b WVV1994. De werking daarvan in de praktijk moet echter niet worden overschat. Naar verwachting zal de regeling in een gering aantal zaken toepasbaar zijn. De betrokkene moet het namelijk wel erg bont maken voordat een ontzegging van bij elkaar twee jaar of langer wordt opgelegd. Aan de gemiddelde verdachte die twee keer met een flink alcoholpercentage achter het stuur heeft gezeten wordt (cumulatief) geen ontzegging van twee jaar opgelegd.

De recidiveregeling ernstige verkeersdelicten, die voor rijden onder invloed met dit Wetsvoorstel wordt afgeschaft, is sinds 1 juli 2017 ook van toepassing op drugs in het verkeer. Omdat het stelsel voor drugs in het verkeer pas recent in werking is getreden en

er nog onvoldoende ervaring is opgedaan met het onderzoek naar de geschiktheid bij drugs, is besloten de recidiveregeling voor drugs in het verkeer (voorlopig) in stand te laten. De Raad is van oordeel dat dit de overzichtelijkheid en daarmee effectiviteit niet ten goede komt en geeft in overweging de regeling ook af te schaffen voor drugs in het verkeer. De voorgestelde regeling waarbij het rijbewijs komt te vervallen na een ontzegging van de rijbevoegdheid of rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer kan namelijk ook worden opgelegd voor andere delicten dan alleen rijden onder invloed van alcohol, zodat het in stand laten van de regeling overbodig lijkt.

WERKLAST

De verwachting is dat het Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen zal hebben voor de werklust en organisatie van de Rechtspraak.

In de MvT (p. 7) wordt aangekondigd dat de grens voor een (bestuursrechtelijke) maatregel van een onderzoek naar de geschiktheid bij ministeriële regeling wordt verlaagd. Dat betekent meer onderzoeken en (dus) meer ongeschiktheidsverklaringen. De verwachting is dat dat uiteindelijk een aanzienlijk extra aantal zaken bij de bestuursrechter kan opleveren. In de MvT wordt een voorzet gedaan, maar een en ander zal uiteindelijk in de regeling zelf definitieve vorm krijgen. Tegen die achtergrond kan de Raad nog geen goede inschatting maken van de te verwachten extra kosten. Een **voorzichtige eerste inschatting is dat die extra kosten rond de € 600.000,-** zullen uitkomen.

Om tot een betere inschatting te komen, en mogelijk te kunnen adviseren over de juridische aspecten van de verlaging van de grens voor de bestuursrechtelijke maatregel, vraagt de Raad u met klem om in de gelegenheid te worden gesteld te adviseren over de ministeriële regeling zodra deze in concept gereed is.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklustgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Henk Naves

Voorzitter Raad voor de rechtspraak

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

- In de MvT, p. 8 dient in de navolgende passage “allen” te worden vervangen door “alle”:

“De wijzigingen die zijn opgenomen in deze onderdelen houden allen verband met de introductie (...).”

- In de MvT, p. 9, boven onderdeel D dient “begeleiden” te worden vervangen door “geleiden”:

“(...) het door te begeleiden naar het betrokken parket van het openbaar ministerie dan wel naar degene bij wie de houder dat rijbewijs had dienen in te leveren.”